

HOOFDSTUK I

Liberalen opnieuw aan het roer

(1983–1988)

Voorgeschiedenis en inspiratie

Voordat ik in 1985 de stap naar de politiek zette, had ik vaak “neen” geantwoord op de vraag om voor de liberalen kandidaat te zijn bij verkiezingen. Ik vond politiek niet bij mij passen en huiverde voor de vaak harde conflictueuze sfeer waarin ze bedreven werd. Ik hoorde de verhalen van mijn vader over de interne machtsstrijd binnen de partij en tussen de partijen onderling. Ik hoorde hem vaak telefoneren met collega’s, partijgenoten, vrienden, over politieke kwesties op een toon die meer leek op confrontatie dan rustig overleg. Ik vroeg mij af of de negatieve geladenheid die ik rond politiek voelde hangen, sowieso tot positieve resultaten en oplossingen voor problemen kon leiden ... en of ik er zou kunnen bij gedijen. Nadien begreep ik wel dat politiek veel meer inhield dan wat ik van vader hoorde. Wat hem in zijn politieke ervaringen dwarszat, ventileerde hij aan moeder. Soms vroeg hij haar raad, maar het was duidelijk dat hij vooral zijn emoties wou uiten en steun wou zoeken in de kring

waar hij die onvoorwaardelijk vond, zijn gezin. Over de positieve realisaties en de mooie kanten van het politieke bestaan hoorde ik thuis zelden praten ...

Terwijl mijn zus zich ontwikkelde tot een onvoorwaardelijke supporter van vader, had ik een meer schizofrene houding tegenover politiek in het algemeen en vaders engagement in het bijzonder. Mei '68 was volop aan de gang en hoewel mijn vriendinnen en ik net te jong waren om actief deel te nemen aan het studentenprotest dat over heel Europa en de wereld plaatsvond, spraken de maatschappelijke thema's ervan mij enorm aan. Ik was als kind over het algemeen meegaand, vaak vrij verlegen en absoluut geen aandachttrekker. Nochtans waren drang naar zelfstandigheid, erkenning en onafhankelijkheid altijd niet onbelangrijke karaktertrekjes. Vanaf mijn twaalfde begonnen die zwaar te wegen op de volgzaamheid die vader en moeder van hun kinderen verwachtten. Het evenwicht tussen volgzaamheid en eigenzinnigheid raakte zoek. Mijn tienerjaren kregen een vrij rebels karakter met heuse generatieconflicten over vriendjes, gelijkheid, inspraak ... Ten gronde kristalliseerde de confrontatie met onze ouders zich rond autoriteit, zelfstandigheid en vrijheid in alle aspecten. Op school was de strijd rond medezeggenschap aan de orde en maakten we herrie omdat geen rekening werd gehouden met onze overtuigingen. Hoewel we in de lessen geschiedenis en zedenleer uitgebreid discussieerden over politiek en niet zelden met extreemlinkse standpunten op de proppen kwamen, was mijn engagement dat hieruit voortvloeyde, eerder sociaal dan politiek. Ik wilde aan ontwikkelingswerk doen, het liefst in een ver en exotisch land ... In afwachting daarvan verkochten we ons schoolblad voor 11.11.11 en bezocht ik met enkele vriendinnen eenzame oude mensen in het plaatselijke rusthuis.

De politieke wereld bleef mij afschrikken, maar eerder gevoelsmatig dan door de praktijk, die ik natuurlijk niet kende. Ik werd bijvoorbeeld nooit lid van een politieke jongerenorganisatie en heb later nooit deel uitgemaakt van de wondergeneratie waarmee onze liberale partij op een bepaald moment hoge toppen scheerde. Pas na het overlijden van mijn vader zette ik de stap naar de liberale partij en de actieve politiek. Hoe kritisch ik ook stond tegenover politiek in het algemeen en het politieke bedrijf in het bijzonder, over vader kon ik geen verkeerd woord verdragen. Ook al wist ik niet exact waar hij allemaal mee bezig was geweest, als een leraar op school, een kennis op straat, een klasgenootje of wie dan ook negatieve commentaar leverde op vader of op zijn partij, dan reageerde ik vaak onverwacht fel. Ik legde dan probleemloos mijn verlegenheid af en kon impulsief en heftig een tirade afsteken die de 'tegenstander' soms zichtbaar deed terugdeinzen.

Tijdens de toenmalige verkiezingscampagnes, die amper leken op wat ze nu zijn, kon ik mij opwinden over de arrogante gelijkhebberij van de kandidaten. Ik probeerde de partijprogramma's met tienerogen te ontcijferen en kwam er nooit helemaal uit wie en welke partij mijn stem zou krijgen. Behalve vader natuurlijk. Zijn ideeën kon ik wel niet altijd volgen, maar hij bleef in mijn ogen de enige echt integere politicus. En dat betekende heel veel voor mij.

Ik weet niet of vader nu nog een grote carrière in de politiek zou neerzetten. De tijdsgeest is zo veranderd, de benadering van politici zoveel ruwer geworden. Hij hield zich altijd op afstand, gereserveerd, en schuwde té directe contacten met mensen in het algemeen. Hij ergerde zich als opkomend politicus vaak aan tafelspringers en aan familiair gedrag van zijn collega's. Een verkiezingscampagne was er vooral één op

en met papier, met een degelijke inhoud, zonder holle slogans en familieportretjes. Het was een andere tijd, anders van geest en van gedrag, maar ook van technische en financiële mogelijkheden. Zijn uitspraak over het ‘mutisme’, waarin hij zich hulde toen hij in 1981 door de koning als informateur was aangesteld, zegt veel over de tijdsgeest van toen, maar zeker ook over hemzelf als politicus én als mens.

Over roddels en kwakkels

In onze stad wordt er – zoals in de meeste kleine steden, denk ik – nogal wat geroddeld. Meestal is dat niet slecht bedoeld, althans, dat hoop ik toch. Mijn bekende vader destijds en mijn familieleden of ikzelf later waren af en toe het onderwerp van de roddel. En ja, dat doet soms wat met een mens ... een glimlach, ergernis, boosheid of heel vaak een diepe zucht waren het gevolg.

Soms zijn mensen echter heel direct, zoals die keer toen iemand meende mijn vader dronken op straat te hebben zien lopen! Onmiddellijk wilde die persoon dit vreselijke feit aan mijn moeder melden ... Als vader op straat wandelde, liep hij meestal in gedachten verzonden en vergat daardoor vaak de mensen te groeten. Hij stond niet bekend als de meest vriendelijke man. Mijn vriendinnen waren zelfs bang voor hem. Hij zag er vrij stuurs uit en zei weinig tegen hen. Eens vertelde hij mij dat hij zich zo begon te ergeren aan het verwijt dat hij onvriendelijk was, dat hij zich had voorgeno-

men om daar iets aan te doen. En zo gebeurde het. Het was zaterdag en prachtig weer. Vader besloot een wandeling te maken door de stad. Op zijn weg ontmoette hij eerst de melkboer. Vader begroette de man uitbundig met een zwaai en een brede glimlach, zijn voor-nemen indachtig. Even verder kwam hij oude burenen tegen. Weer groette vader uitbundig. Nog verder stond een oudere dame haar stoep te vegen. Vader sprak haar aan over het prachtige weer en de zin van een propere stoep. Hij liet de dame enkele minuten later perplex achter, verbouwereerd als ze was over zoveel enthousiasme van deze doorgaans eerder stuurse man ... Toen vader na niet langer dan drie kwartier weer thuiskwam, keek moeder hem onderzoekend en een tikkeltje wantrouwig aan. Zij had immers zojuist telefoon gekregen: ze zou er toch beter moeten op toezien dat vader niet van 's morgens vroeg dronken op straat liep! Dit is slechts een van de verhaaltjes die onze stadsgenoten fabriceerden rond wat ze met één oog gezien of met één oor gehoord hadden.

Onze stad meer allure geven

In 1976 hadden de liberalen in onze stad, de PVV, met vader als lijsttrekker een grote overwinning behaald. De partij was fors gegroeid. Vader had veruit de meeste voorkeurstemmen behaald. Het burgemeesterschap was hem toen echter niet gegund. De verliezende (en uittreedende) meerderheid van

christendemocraten en socialisten sloten opnieuw een akkoord. De hardst gegroeide partij met de sterkste lijsttrekker vloog naar de oppositie, tot grote woede van vaders supporters en van veel andere bewoners van onze stad. Vader zelf is dit gebrek aan erkenning en respect voor de verkiezingsuitslag niet blijven betreuren, maar vergeten deed hij het niet. Hij was nog volop actief als nationaal politicus als minister en later als fractieleider in de senaat, en had zijn energie en inspiratie daar in daden kunnen omzetten. De aanstelling tot informateur door de koning in 1981 en zijn benoeming als minister van Staat waren erkenningen die hij kon appreciëren. Maar hij had ook een zware operatie ondergaan en ook al ging het nadien ogenschijnlijk goed met hem, helemaal gerust waren wij niet. Fysiek miste hij kracht en de dubbele focus, nationaal én lokaal, werd hem te zwaar.

Bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen in 1982 voerde vader zijn laatste verkiezingscampagne. Hij werd 'beloond' voor de miskening van zes jaar eerder. De overwinning op de zittende meerderheid, de CVP op kop, was nog groter. Ook in persoonlijke voorkeurstemmen stak hij met kop en schouders opnieuw boven alle andere kandidaten uit. Nooit in de geschiedenis van onze stad heeft iemand zijn aantal stemmen benaderd. Door zijn zware ziekte en operatie wilde hij heel bewust de nationale politiek stilaan terzijde schuiven en koos hij, nog meer overtuigd dan zes jaar eerder, voluit voor zijn stad en het burgemeesterschap. Er kwam een coalitie zonder de CVP tot stand, met de socialisten en de toenmalige Volksunie. Dit betekende meteen het einde van meer dan honderd jaar christendemocraten aan de macht in onze stad.

Vaders hoofdbekommernis bij het uitstippelen van het verkiezingsprogramma en nadien bij het omzetten ervan in

beleid, was om onze stad 'meer allure' te geven. Een hele reeks projecten werden in de steigers gezet, van heraanleg van straten en pleinen, een nieuwe bibliotheek, een brandweerkazerne en een feestzaal tot moderne dienstverlening en communicatie met de burger. Vader genoot van het respect en de erkenning die hij kreeg in de stad waar hij altijd had gewoond en die 100% de zijne was. Maar aan het genieten kwam snel een einde. Hij nam zijn mandaat als burgemeester op begin 1983. Iets meer dan een jaar later werd hij opnieuw zwaar ziek. Hij overleed begin september 1984.

Zijn opvolgers voerden uit wat ze met hem in de steigers hadden gezet. Het was de start van een periode waarin, voor het eerst sinds het einde van de liberale Bergmann-periode honderd jaar eerder, opnieuw een liberaal bestuur de klemtonen legde in het beleid. Sindsdien heeft onze liberale partij haar stempel op het stedelijke beleid blijven drukken. Soms was dat met een beetje geluk, want het vormen van meerderheden was toch niet altijd even evident. Maar altijd gebeurde het met veel overtuiging en aandacht voor de typisch lokale gevoeligheden en kenmerken. Vader zou zeker geapprecieerd hebben wat zijn opvolgers van zijn initiële plannen gemaakt hebben, en hoe ze er nieuwe hebben aan vastgekoppeld en toegevoegd. Ook al zijn de tijden anders en de behoeften van mensen amper te vergelijken met die van veertig jaar geleden, de ondergrond van hun noden en verwachtingen bleef wel behouden.